

Legemidler - Merking og bruk av etiketter

D48110

Utgave:
2.03Gjelder fra:
22.05.2024

Side 1 av 7

Hensikt og omfang

- Sikre at istandgjorte legemidler merkes på beholderen med opplysninger som er nødvendig for en sikker håndtering: riktig legemiddel gis til riktig pasient, i riktig dose, til riktig tid og på riktig måte.
- Gjelder i utgangspunktet alle istandgjorte legemidler. Noen unntak er beskrevet under Handling.
- Der det brukes fargede etiketter, skal standardiserte fargede etiketter benyttes.
- Beskrive rutiner for bestilling av etiketter.

Ansvar/målgruppe

- **Leder for enheten** (nivå 3 og 4-ledere) er ansvarlig for at retningslinjen er kjent og følges.
- **Den som istandgjør og den som utfører dobbeltkontroll**, er ansvarlig for at det merkes etter gjeldende retningslinje.
- **Den som har ansvar for å dele ut legemidlet**, kontrollerer legemidlet mot skriftlig ordinasjon slik at riktig pasient får riktig legemiddel.

Handling

Lukket legemiddelsløyfe - merking

- I forbindelse med lukket legemiddelsløyfe, skrives etiketter ut fra MetaVision.
  - Se nærmere beskrivelse i [Legemidler - Lukket legemiddelsløyfe, arbeidsbeskrivelse for istandgjøring og oppbevaring](#).
- For øvrig følges beskrivelsene nedenfor.

Merking av injeksjoner og infusjoner

- Legemidler til injeksjon og infusjon skal merkes med aktuell etikett under istandgjøring
- Ved bruk av fargede etiketter til merking av legemidler til injeksjon og infusjon, skal **kun standardiserte fargede etiketter benyttes**, se nedenfor

	Innledningsmiddel
	Benzodiazepiner
	Benzodiazepiner - antagonist
	Muskelrelaksantia
	Muskelrelaksantia - reverserende middel
	Opioder
	Opioder - antagonist
	Vasopressorer
	Vasodilaterende midler
	Lokalanestetika
	Antikolinerge middel
	Andre legemidler
	Botox, Xeomin

- Ved bruk av hvite etiketter til merking av legemidler til injeksjon og infusjon, skal det brukes samme mal/utforming som for de fargede etikettene, men avdelingene kan lage/printe disse etikettene selv hvis de ønsker det
- Egenkontroll og dobbeltkontroll utføres i henhold til prosedyre [Legemidler - Egenkontroll og dobbeltkontroll](#)
- Alle felt på etiketten skal fylles ut
- Etiketten settes på sprøyten eller infusjonsbeholder slik at den er lett synlig.
  - Etiketten skal vanligvis ikke dekke inndelingen på sprøyten med unntak av sprøyter til sprøytepumpe, se bilde med eksempel.
  - På infusjonsbeholderen settes etiketten på samme side på beholderen som informasjon om infusjonsvæsken, men slik at den ikke dekker informasjon om infusjonsvæsken.
- Ved bruk av legemiddel eller utblandingsvæske som allerede er anbrutt, må man ta hensyn til holdbarheten for disse samt holdbarheten av den fortynnede løsningen når man setter dato og klokkeslett, se [Legemidler – Veiledende brukstid etter anbrudd](#).

Merking av perorale legemidler

- Alle felt på etiketten skal fylles ut
- Samme fargekoder på legemidlene som for inj/inf
- **Lilla sprøyte** beregnet for peroralt bruk, skal brukes

Merking av legemidler til inhalasjon

- Alle felt på etiketten skal fylles ut
- Samme fargekoder på legemidlene som for inj/inf

Merking av dosetter og medisinglass

- Etiketten fylles ut med følgende informasjon:
  - Pasientnavn
  - Fødselsdato

Utgave: 2.03	Legemidler - Merking og bruk av etiketter	D48110 Side 3 av 7
-----------------	--	-----------------------

- Pasientens navnelapp kan eventuelt benyttes

Merking av endosetraller

- Skuffene i endosetrallen merkes med rom og sengenummer

Merking av legemidler ved permisjon

- Se prosedyren [Legemidler - Istandgjøring og utdeling](#)

Unntak fra krav om merking

- Ved istandgjøring og utdeling av legemiddel umiddelbart før bruk; eksempler:
  - Sykepleier tar ut ett legemiddel av pakningen, legger det i et medisinsbeger og gir det deretter umiddelbart til pasienten
  - Sykepleier trekker opp én dose til injeksjon, får utført dobbeltkontroll og gir legemidlet umiddelbart etter istandgjøring
- Merking med pasientens navn kan sløyfes:
  - For identifiserbare legemidler (endose/multidose) som tas ut av skuff eller beholder for den enkelte pasient og deles ut umiddelbart
  - I akuttifeller der pasientens navn ikke er kjent og legemidlet tilberedes på forhånd

Ved kassasjon

På etiketter påført pasientnavn og/eller fødselsdata (pasientidentitet), må man sørge for at pasientidentitet overstrykes eller at etiketten kasseres i beholder (risikoavfalls-beholder) utilgjengelig for uvedkommende.

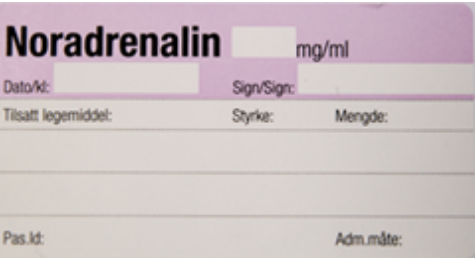
Etikettens utforming

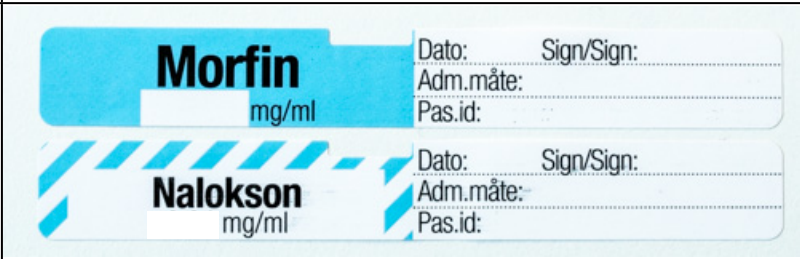
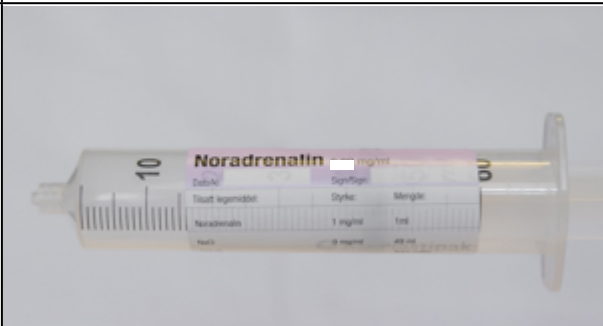
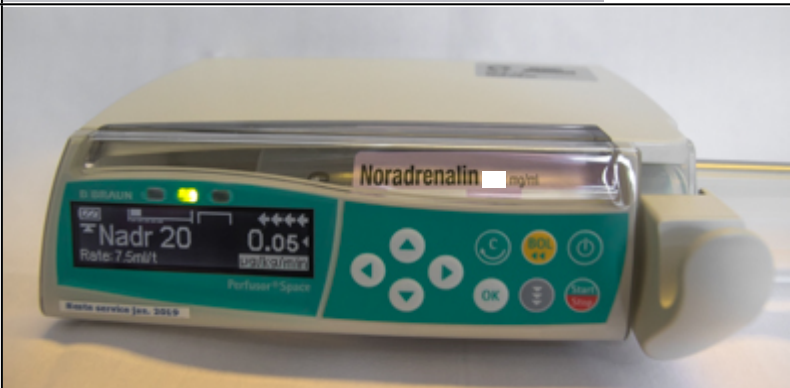
- Farger:
  - Etikettene finnes i definerte farger og i hvitt
  - Et utvalg potente legemidler er tildelt egne fargekoder som gir informasjon om hvilken legemiddelgruppe de tilhører, se ovenfor
  - For alle andre legemidler skal det benyttes hvite etiketter med sort tekst
  - Se eksempler i bildene nedenfor
- Størrelser:
  - Det finnes både store og små etiketter
  - De store passer til de største sprøytene samt infusjonsposer/-flasker
  - De små etikettene kan brukes på de mindre sprøytene. De kan også brukes til å merke infusjonsslanger.
  - Se eksempler i bildene nedenfor
- Forhåndstrykte opplysninger:
  - Sykehuset Innlandets legemiddelutvalg (SILU) har vedtatt at det ikke skal brukes etiketter med ferdig påtrykt styrke, selv om disse finnes i katalogen. Bestillingssystemet har sperret disse.
    - Unntaket er etiketter fra MetaVision fordi disse er knyttet mot den enkelte pasient
  - Det skal brukes etiketter med åpne felt der opplysningene fylles ut for hånd

Bildeeksempler:

Det anbefales at den enkelte enhet utarbeider en form for oversikt over brukte sluttstyrker/blandingsforhold som kan brukes ved utfylling av etikettene. Dette kan lages i egne tabeller/dokumenter i tilknytning til blandekort for legemidler.

Beskrivelse	Etikett
<p>Etikettene er laget i to størrelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • små (90 mm x 12 mm) • store (80 mm x 42 mm) <p>Etikettene leveres på ruller med 500 etiketter.</p>	
Små etiketter	
Små etiketter kan brettes som "flagg" rundt små sprøyter.	

Beskrivelse	Etikett
<p>Små etiketter kan brettes som "flagg" rundt infusjons-slanger.</p>	
<p>Etiketter på mindre sprøyter.</p>	
<p>Stor etikett med mulighet for å fylle ut sluttstyrke og blandingsforhold. Store etiketter kan brukes på sprøyter, infusjonsposer, kassetter og lignende.</p>	

Beskrivelse	Etikett
Tilsetningsetikett på infusjonsbeholder.	
Det er utformet etiketter med skrånstilte striper for å merke legemidler med motsatt virkning (antagonister).	
Merking av 50 ml sprøyte. Etiketten må dekke deler av inndelingen på sprøyten når sprøyten skal brukes i sprøytepumpe.	
Merking av sprøyte i pumpe.	

Bilder fra Ahus og OUS.

Ved behov for andre etiketter med forhåndstrykte opplysninger

Henvendelse til SILU (Sykehuset Innlandets legemiddelutvalg)

Dette gjelder:

- Nye legemidler der det skal være farget etikett.
- Nye legemidler der det skal være hvit etikett

Bestilling av etiketter for merking av legemidler

- Etikettene bestilles i iProurement. Spørsmål om bestilling rettes til Innkjøp- og kontraktsavdelingen.
- Det vil bli utarbeidet en varekatalog som viser fargekodene på legemiddel-grupper med artikkelnavn og artikkelnummer.

Mal for hvite etiketter med sort skrift ved behov for å lage/skrive ut etiketter selv

Bruk en av de ferdige etikettene som mal for å lage egne etiketter.

Grunnlag

Dette dokumentet bygger på krav i Legemiddelhåndteringsforskriften til merking og tidligere Norsk Standard for fargemerking.

- I [Legemiddelhåndteringsforskriften med rundskriv IS-7/2015](#) er det følgende krav til merking av istandgjorte legemidler:
§7: Et istandgjort legemiddel skal på forpakningen eller beholderen være merket med opplysninger om pasientens identitet og legemidlets navn og virkestoff, samt styrke, dose og andre opplysninger som er nødvendig for en sikker håndtering.
- Norsk Standard NS 7400:2017 (etter ISO-Standard 26825). Denne er trukket tilbake med begrunnelsen at Norge ikke kan ha en egen standard som avviker fra europeisk standard.
  - I Helse Sør-Øst skal denne standarden (som denne prosedyren baserer seg på) **fortsatt følges** til det er avklart om hvordan dette skal håndteres. Det er ikke ønskelig å gå tilbake til mange lokale varianter for fargekodning.
  - De standardiserte fargede etikettene har fargekoder i henhold til tidligere Norsk Standard NS 7400:2017 samt at de ivaretar kravet i legemiddelhåndteringsforskriften om plass til pasientidentitet.

Referanser

[SI/21.01-03](#)

[SI/21.01-05](#)

[SI/21.01-20](#)

[SI/21.01-45](#)

[Legemidler - Istandgjøring og utdeling](#)

[Legemidler - Egenkontroll og dobbeltkontroll](#)

[Legemidler - Veiledende brukstid etter anbrudd](#)

[Legemidler - Lukket legemiddelsøyfe, arbeidsbeskrivelse for istandgjøring og oppbevaring](#)